

Delavsko-kmetijski list.

Opozorilo!

S 1. marcem se preseli upravništvo in uredništvo lista v Delavski dom, Marxov trg 2/II. Do 1. marca pa naslavlajte dopise še na Uredništvo „Delavsko-kmečki list“, Breg 10/II, Ljubljana!

Uprava in uredništvo Del.-kmečkega lista.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din. Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.

Leto II

LJUBLJANA, 14. februarja 1925.

Stev. 7.

Izid volitev v Sloveniji.

Marsikoga je presenetil izid volitev v Sloveniji. Ali ta izid odgovarja rezultatu v celi Jugoslaviji. SLS je ohranila 20 mandatov, Žerjavci so izgubili Ljubljano, a pridobili skoro 100% več glasov na Kranjskem in Štajerskem in 2 mandata (l. 1923 niso imeli nobenega), opomogel se je samostojnež Pucej in dobil 1 mandat, slovenska republikanska stranka je ostala na Kranjskem brez mandata, na Štajerskem je radi popularnosti Radičevega imena pridobila le 1 mandat v č. kot pri volitvah l. 1923. Število glasov, oddanih za katerokoli delavsko grupo se je skrčilo. Proletariat Slovenije je ostal ponovno brez svojega zastopnika, ker je večina proletariata volila SLS (meščansko stranko) in nekateri celo Žerjavo.

Delavsko-kmečki Republikanski Blok je dobil v celi Sloveniji 5431 glasov, Parič-Cobal-Korunova „socialistična“ stranka 5473 glasov in Bernotovič-frakcija 1765 glasov. Skupno 12 669 glasov. Leta 1920 so dobili skupaj komunisti in socialpatrioti 45 830 glasov, leta 1923 19.000 glasov in letos pa gori omenjen število. Socialpatrioti so prišli s 30.000 glasov na 5000 nazaj! Njih ni preganjal beli teror, niti zakon o zaščiti države, ampak so vedno uživali Žerjavovo podporo.

Del.-kmečki Republikanski blok ima na Kranjskem veliko večino nad obema socialističnima frakcijama in dobil je večino glasov rudarskega in kovinarskega proletariata. Njemu pripada naravno ta naloga, da povzdigne in utrdi razbito delavsko gibanje v Sloveniji. Med vseh delavskih krajev so se sorazmerno najbolje izkazale Trbovlje, kjer je dobil Makuc 1012 glasov, Korunovič in Bernotovič skupaj samo 287 glasov in SLS 840. Rudarji so morali vzdržati najhujši teror, so že dolgo brez strokovne organizacije in vendar so najbolj vztrajali izmed vseh delavskih panog v boju proti meščanski reakciji. Kljub temu, da imajo železničarji svojo strokovno organizacijo, so oddali svoje glasove v ogromni večini SLS in Žerjavcem. To je najjasnejši dokaz, da je politična nevtralnost strokovnih organizacij voda na mun meščanskih strank.

Po nekaterih vaseh je napredovala ideja združnja delavcev in kmetov v znamenju srpa in kladiva. Napredovala je zlasti na Gorenjskem in radovljiskem okraju. Tu bo treba zidati dalje, Belokranjska je že tretjič, kot leta 1920 in 1923, tudi letos razočarala vse. Po vaseh bo treba stalnega organizacijskega in izobraževalnega dela, da se utrdi revolucionarna ideja.

Vprašati se moramo, zakaj je večina delavcev in kmetov glasovala za SLS in za druge meščanske stranke ter se je s tem izrekla proti svojim lastnim razrednim interesom?

1. Delavske in kmečke množice se še niso razredno prebudile, se še ne zavedajo, da za nje ni rešitve v meščanskih strankah, temveč le v razrednem revolucionarnem boju. Eno krilo buržuazije, oziroma malomeščanstvo (SLS), je znalo zainteresirati večino delavcev in kmetov za svoj spor s srbijansko buržuazijo (demokrati in radikali). Ljubljansko delavstvo je kljub temu, da

simpatizira z nami, oddalo svoje glasove Korošču, samo da ne bi bil izvoljen Žerjav. ZDL iz l. 1922 se je maščevala bridko l. 1925.

2. Delavske in kmečke množice so izgubile v veliki meri vero v same sebe in žive še danes v zablodi, da jih bo rešila iz današnje krize SLS. Ljudje so pozabili na vsa zločinska početja klerikalcev in orjuncev v preteklosti. Kljub temu, da SLS ni vodila nikdar resne in odločne opozicije proti PP absolutističnem režimu, kljub temu, da se je razkrinkala SLS v Davidovič-Koroščevi vladi (ko je dovoljevala svobodo Orjuni in se zvezala z orjunaši v Mariboru in Celju ter isto tako zatirala delavsko gibanje kot PP režim), se ji je vendar posrečilo, da prepriča množice, da vodi ona boj slovenskega delovnega ljudstva proti srbski in fašistovski reakciji. Revolucionarni proletariat je žrtvoval v svojem boju proti reakciji in Pribičičevi Orjuni 20 proletarskih življenj, na tisoče odpuščenih, na stotine zaprtih. Mnogo delavcev in kmetov je to prezrlo in nasledlo rabljem svojega lastnega razreda.

3. „Zveza delovnega ljudstva“ in drugi kompromisi s klerikalci — take usodne napake so še utrdile v množicah zmotno misel, da je SLS opozicijska stranka, ki se bori tudi za interese proletariata.

4. Kako je klonilo mnogo delavstva pred reakcijo, dokazuje tudi dejstvo, da se mnogi še danes smatrajo za komunisti, glasovali pa so za klerikalce, zlasti v Ljubljani, češ: Tudi če bo Makuc izvoljen, ga ne bodo priznali, zato rajši glasujemo za Korošca. Nekateri so pa iz istih napačnih razlogov ostali doma in so s tem nehote pomagali eni ali drugi meščanski stranki.

5. Tak rezultat in taka zabloda v masah bi bila nemogoča, če bi imel proletariat trdno svojo revolucionarno politično organizacijo in enotne razredno-bojevine organizacije. In šele, ko bomo povzdignili in utrdili te, bo danes potlačen proletariat vstal in šel v zmogovit razredni boj proti buržuaziji.

6. Delavstvo je oslabilo tudi razkolniško početje Bernotovcev in Korunovcev (zadnji so odkriti orjunsko-demokratski zavezniki). Naloga DKRB je, da njihovemu razkolništvu zlasti v strokovnih organizacijah napravi konec in zbere proletariat v močnih, za boj sposobnih organizacijah.

7. Nenadni udarec Obznane l. 1920 je oslabil revolucionarni proletariat Jugoslavije in tudi Slovenije. V letošnjih volitvah smo nastopili prvič res samostojno. Pokazala se je jasna slika, ki nas sili k smotrenemu in vztrajnemu delu za povzdigo delavskega gibanja. Izkazalo se je zdravo jedro, okrog katerega se bodo zbrale množice, ki jih ne bo več odpihnila niti najhujša reakcija.

Volitve so končane, toda naš boj ni končan, ampak se še poostruje!

Kaj sedaj?

Kroglice — gumijaste — so predložene šteti so glasovi in poslanci. Proletariat

Slovenije in cele Jugoslavije je na volivni areni podlegel v neenakem boju z buržuazijo.

Z pet so se oddahnile meščanske stranke, ki so spravile ves svoj bogat aparat v gibanje za to, da nalovijo kroglice, da dobé zaupnico od istih, ki so jih 6 let teptale.

Liberalna demokratska in orjunska gospoda je zopet zlezla v „Slavensko banko“ in uredništvo „Jutra“ ter si mane roke, ker je s terorjem in korupcijo dosegla navidezne uspehe.

Klerikalni agitatorji, ki jih je bilo zdaj vse polno po deželi, so izginili v ljubljanske kavarnе in gostilne ter počivajo. Saj so dobro zaslužili pri tej volivni kupčiji. Kajti za nje niso volitve nič drugega kot umazana kupčija z ljudskimi dušami. Ljudi so zopet nagovorili, da je njihova stranka voditeljica slov. naroda, sedaj pa premišlujejo, če ne bi bil koristen sporazum z radikali.

Korun se je ohladil v svojem „socializmu“, plačanem od Žerjavo. Prepeluh se bo izneveril republiki. Narodni socialisti so spravili v arhiv „bratški sporazum“. Tiskarne ne tiskajo več letakov, nobenega agitatorja ni več na deželo, saj so volitve končane! Saj je gospoda nalovila kroglice od delavcev in kmetov! Na svidenje pri prihodnjih volitvah! Do tedaj pa — barantajmo za ljudsko kožo, dokler se da!

Gospoda počiva in si oddihuje. V Beogradu pa že baranta.

In mi delavci in kmetje?!

Mi delavci in kmetje ne moremo in ne smemo počivati. Volitev je konec, ni pa konec terorja, zakona o zaščiti države, davkov, izkoriščanja. Ostala bo morda PP vlada ali pa pride vlada radikalno-demokratsko-klerikalne buržuazije.

Zato, naprej na delo! S podvojeno silo! Ne kloniti! Gibanje se mora dvigniti. Delavsko-kmečki republikanski blok je treba razširiti in utrditi!

Le tedaj, ko bomo zbrani v res močni politični stranki in v enotnih strokovnih organizacijah, bomo lahko dali odporo PPŽ bloku ali pa mamljivi in frazerski vladi Jovanoviča-Korošca-Davidoviča. Z volitvami se ne zmaguje! Zmaguje se le v boju! Za boj pa je potrebna organizacija. Po vseh vaseh je treba upostaviti oziroma oživeti delavsko-kmečke odbore!

Organizacija, sestanki, delavsko-kmečki odbori, upostava enotnega strokovnega gibanja — to je naša glavna dolžnost.

Razširimo „Delavsko-kmečki list“, glasnik razredno-zavednih trpinov! Mesto „Domovine“ in „Domoljuba“ treba razširiti naš list. Strup je treba spraviti iz delavskih in kmečkih hiš!

Ljudstvo bo prišlo do spoznanja, ker mu bomo odpirali oči mi in dogodki! Zasedujte, kaj bodo delali izvoljeni poslanci! Kontrolirajte klerikalne poslance!

Opozarjajte vse one, ki niso volili Del.-kmečkega republikanskega bloka in Makuca ter so rajši volili Korošca, Žerjavo ali Koruna, da pazijo na njihova dejanja! Obljubljali so mnogo, avtonomije, republiko, izplačanje prihodov, sprejetje odpuščenih v službo, zaščito invalidov in stanovanjskih na-

jemnikov, razpust Orjune, odpravo zakona o zaščiti države! Kar so obljubljali, morajo izpolniti! Če ne, jih bo delovno ljudstvo obsodilo.

To je naše delo po volitvah, ki se se izvršile v znamenju nasilja, korupcije, laži in goljufije. Meščanske stranke sedaj ne bodo hodile med narod, ker ga ne potrebujejo. Mi ne smemo počivati, ampak moramo iti s še večjo vneto med mase! Naša ideja in naše zahteve morajo prodreti med njo, jo osvojiti ter jo povesti v boj!

Korošec pravi: „Zmagali so pošteni Slovenci!“ Mi pa pravimo: „Delovno ljudstvo ni zmagalo, ampak gospoda je ohranila svojo oblast. Danes še nezavedno ljudstvo se bo prebudilo in bo končno zmagalo v znamenju srpa in kladiva. Zmaga delavcev in kmetov bo pa poraz gospode!“

Ljubljanske občinske volitve in proletariat.

Posamezni sodrugi se obračajo na nas ter nas izprašujejo, zakaj nismo vstopili v buržuazni blok takozvane „Ljubljanske samoupravne zveze“. Taka vprašanja niso samo čudna, temveč — bodimo iskreni — za nas nad vse žalostna. Ona nam samo dokazujejo, kako daleč se je odmaknilo naše gibanje od svoje prave črte in kako globoko tičimo v grehah našega prejšnjega dela. Mi moramo radi tega na to vprašanje jasno in točno odgovoriti, zvedamo se pa, da to ni mogoče v takem-le kratkem članku, temveč, da je mogoče odgovoriti samo z jasnim našim občinskim programom, ki ga bomo priobčili v prihodnjih številkah, in z onim vztrajnim praktičnim delom, ki se mora pokazati na vseh poljih našega gibanja v bodočnosti. Dotlej pa hočemo odgovoriti našim ljubljanskim sodrugom s sledečimi podatki:

Tudi mi smo bili povabljeni na pogajanja za skupni nastop v opozicijskem bloku za sedanje občinske volitve. Tudi udeležili smo se teh pogajanj, ker so nas iniciatorji teh pogajanj informirali, da gre edino-le za protest protirežimskih strank proti izigravanju občinskih volitev s strani sedanjega režima. Ta protest nam je bil simpatičen, toda tak protest se prvič ne bi bil smel izvršiti brez točno začrtanega programa, v katerem bi bile posamezne stranke pokazale, kako si predstavljajo bodoče delo v občinski upravi, drugič pa bi se bile morale združiti v ta blok tudi resnične protirežimske stranke. Toda reklo se je, da je edini cilj bloka: ne pustiti Žerjavo na ljubljanski magistrat in poleg tega naša zastopnika nista mogla verjeti, da so ljubljanski radikali, Davidovičevi demokratje, samostojneži in podobni resnični protirežimski ljudje. V blok bi bili morali vstopiti izključno za osebne koristi posameznih ljubljanskih kapitalističnih frakcij in oseb, ki so vse prej kakor protirežimske in brez vsake garancije, da ne bi bil proletariat v bodočem občinskem svetu izigran za kapitalistične interese, kakor se je to že večkrat zgodilo.

Proletariat v tak blok ne more vstopiti. Bojevit proletariat gre lahko v volilne kombinacije samo s svojim programom in kadar to zahtevajo njegovi resnični interesi. Toda bi mi

morali dajati v Ljubljani prednost tej ali oni čisto kapitalistični stranki? V čem so se razločevali klerikalci v prejšnji vladi od dr. Žerjave? In v čem se bo razločeval v ljubljanskem občinskem svetu dr. Ravnihar od vsakega drugega? Kajovega podrepanika? Blok bi imel za nase tedaj kak pomen, ako bi imelo delavstvo v njem odločno besedo ali kadar brez njega ne bi mogel obstajati. To pa tu ni slučaj. Mi bi bili samo medvedek na veržici klerikalcev. To čast bomo torej rajši prepustili gospodu dr. Periču in njegovim socialistom, ki so te lepe brezprincipielne vloge že navajeni. Bojevni ljubljanski proletarij pa pojde s svojim programom v boj, pokazal bo ljubljanskemu ročnemu in duševnemu delavstvu, kaj bi morala občina vse zanj napraviti med tem ko se buržuazija med sabo preriva za razdelitev dobičkov, ki jih iztegne iz naših žuljev, in za različna masna korita v državni in občinski upravi ter vrši z brezobzirno kritiko v mestni posvetovalnici gotovo izdatnejšo nalogo, kakor pa če bi služil ljubljanski buržuaziji kot nezaveden privesek. Nočemo več jahati na njenem repu, temveč samostojno prižgati proletariatu bakijo spoznanja in zato moramo samostojno v občinske volitve!

Na pogajanjih — ki so za nas trajala samo nekoliko minut — smo ljubljansko buržuazijo in naše socialiste vprašali, kako si eni predstavljajo protirežimski blok, v katerem sede slovenski radikali in podobni. To je tudi socialiste nekoliko v dramilo in dr. Jelenec je prosil dr. Ravniharja za pojasnilo glede njegovega razmerja do Pašičeve stranke. Dr. Ravnihar je trdil, da on ne pripada Pašičevi struji, in izjavil, da bi šel v te občinske volitve pod drugo firmo. Naša zastopnika pa sta mu povedala, da je za nas premalo premenjati samo kožuh in da taka izjava nam ne zadostuje. Perič in Jelenec pa sta jo vzela hvaležno na znanje. Toda videli bomo, če jo bo vzelo na znanje tudi socialistično delavstvo Ljubljane.

Sodrug, mi brez svojega programa in za same prazne fraze o poštenosti, svobodi, naprednosti, stanovanjski bedi, samoupravi in podobno in s slovenskimi radikali, demokrati, klerikalci i drugo tako slovensko gospodo ne moremo v volilni boj za ljubljansko občino.

Nudimo pa roko v mestni občini ljubljanski vsem ročnim in vsem duševnim delavcem, kakor smo jo nudili v državnozbornih volitvah vsem revnim kmetom. Zato:

Živel republikanski blok ročnih in duševnih delavcev!

Živela resnično avtonomna Ljubljana v delavsko-kmečki republiki.

Proč s kompromisi z buržuazijo!

Pojasnilo!

Dopisov o volivnih shodih ne bomo več prinašali v listu, ker nima več smisla. Naj to prizadeti so dr. upoštevajo. Pač pa radi priobčimo vse druge dopise, ki se tičejo volivnega izida itd. Predvsem pa pošiljajte dopise o življenju in razpoloženju v tovarnah in vaseh.

Vse zbirke volivnega fonda bodo objavljene v prih. številki.

Kako so glasovali industrijski kraji.

Ako hočemo vedeti svoje naloge med industrijskim proletariatom, moramo pregledati razmerje sil v posrednih industrijskih krajih. Tam so za nas brez dvoma najmerodajnejše volitve obratnih zaupnikov, ali tudi volitve v parlament nudijo kljub svojemu „švindlu“ in morda ravno radi „švindla“ precej jasno sliko, kajti izid teh volitev priča, v koliko je razredno-bojevno gibanje ustavljeno in kje ni.

Vzemimo največji industrijski kraj Trbovlje s Hrastnikom.

Tu so dobile posamezne stranke sledeče število glasov:

Makuc	1012
Korošec	840
Pivko	329
Korun	139
Bernot	148

Vse druge stranke skupaj okrog 200 glasov. Volitev se je vzdržalo nad 50% volivnih upravičencev, kar je zelo značilno za Trbovlje.

Na Kranjskem imajo v vseh delavskih krajih večino klerikalci in žerjavovci! Delavske grupe so dobile sledeče število glasov:

	Makuc	Korun	Bernot
Jesenice	46	9	3
Sava	83	21	43
Kropa	36	—	—
Kor. Bela	101	44	75
Krmelj	52	—	—
Radeče	81	16	6
Loka (Zid. most)	65	43	2
Borovnica	82	—	2
Brezovica	41	13	2
D. M. v Polju	138	2	8
Vič	34	91	10
Medvode	16	—	17
Moste-Vodmat	132	19	8
Vrhnika	35	1	69
Zagorje	231	75	10
Izlake	109	4	7
Dob-Domžale	76	2	2
Tržič	56	120	5

Na Kranjskem prevladuje torej absolutno DKRB. Na Štajerskem imajo žal še nekaj vpliva socialpatrioti, izvzemši rudarje. Vse te številke izpričujejo, da je naloga delavsko-kmečkega bloka, da napravi konec slepomišljenja enih kot drugih socialpatriotov, da zbere delavstvo okrog sebe in enotnih strokovnih organizacij. Potem bo tudi silno zmanjšan vpliv meščanskih strank v delavskih krajih in proletarij bo sposoben, da si izvojuje svoje zahteve, ki jih z dosedanjimi razbitimi organizacijami ni mogel.

V vseh delavskih okrajih velja:

Uničiti razkolniški socialpatriotizem.

Utrditi organizacijsko Delavsko-kmečki republ. blok.

Upostaviti enotne strokovne organizacije.

S tem izriniti meščanske stranke in povrniti moč proletariata.

Utrditi zveze z okoliškimi vasmi.

Kako so glasovale vasi.

Ogromna večina kmetov se je seveda še vedno izrekla za SLS, nekaj za samostojne in republikance. Ali tudi Delavsko-kmečki republikanski blok je dobil vsaj na Kranjskem skoro v vsaki vasi po nekaj glasov — to so zaupniki, ki bodo s smo-

trenim delom razširili in utrdili idejo bojevnega združenja delavcev in kmetov.

Ponekod je pa bilo oddano naravnost razveseljevo število glasov za delavsko-kmečko republiko.

Tako na primer: v Boh. Bistrici 106 glasov (tu smo najmočnejša stranka, klerikalci imajo 103), v Kranjski gori 24, v Radečah 39, Ribnem 20, Srednji vasi 19, Lokovici 20, Vodica 14, Preserju 50, Sostrem 51, Hrušici 43, Hotiču 43, Kotredžu 50, Kresnicah 35, Stični 35, v križah pri Tržiču 45, v Kovorju 40 itd. V teh vasi je dolga vrsta. Radovljški okraj prednjači. Od tod se bo razširilo revolucionarno-republikansko gibanje med kmečkimi prebivalstvom. Nekateri vasi so sorazmerno pokazale več zavesti in zrelosti kot pa industrijski kraji.

Treba bo ustanoviti organizacije po vaseh.

„Delavsko-kmečki list“ bo moral posvetiti več prostora kmetom, da bo izprijinil Domovino, Kmetijski list, Domoljub. Treba utrditi stalno zvezo med delavci in kmeti.

Lojze Mušič.

Mimogrede.

G. Lovro Klemenčič piše in piše ter izvršuje „vzvišeno nalogo“ — namreč po pravilniku. V zadnji številki Bernot et al. „Napreju“ se je bežno poglavlje v mene in se pri tem dodobra razkrinkal. G. Lovro sem dolgo opazoval, poznam ga pa sele od lanskega leta. O njem se je svoje čase mnogo govorilo, a njegovo početje se mi je zdelo kaj čudno. Zagnusilo se mi je takoj, ko je venomer obrekoval naše borce — vse po vrsti, ki žrtvujejo za idejo vse. Smešno je, kako g. Lovro še danes upa, da oslepi in privleče zavedne sodruge na svojo napihnjeno osebnost.

Na podlagi temeljnega psihološkega opazovanja tega tihotapca z dušami in v sebi zavitega političnega špekulanta, ohlapno ogrnjena s „svetlo idejo“ (kakor on piše o sebi), sem podal sodrugom točno sliko o njem.

G. Lovro danes gazi in pljuje to, kar je pred leti pomagal graditi, on pljuje po sebi, ostal je za idom in si grize prste. Nehote si piše g. Lovro sodbo sam.

G. Lovro naj ve, da tisti članek: Politično vladarstvo L. K. ni moj članek. G. Lovro naj ve, da smo vsi razumni in pošteni sodrugi o njem enakih misli in da ni težava njega pogruntati, pa naj se še tako pretvarja. Pa saj on to dobro ve! Naj torej še izve samo to, da je popolnoma odveč in neumestno, da se odgovorno mesto mudi s to zadevo.

Glede otroškega zaleta, češ, da sem mu odnesel dve knjigi, to je, da sem se dotaknil zasebne lastnine, izjavljam, da sem ravno jaz te dve knjigi njemu posodil, ker mi je tudi on posodil nekaj knjig. Večkrat sem ga iskal radi knjig, a ga nisem našel v pisarni, to je doma. Ko sem nekoč nujno rabil svoji knjigi, sem prosil njegovega knjigovodjo, da jih vzamem, sem mu taktno izročil ustno opravičilo in ob enem izročil nekaj izposojenega čtiva. Od vsega sem si še zadržal dve knjigi, ki mi jih je že pred meseci izročil in še dejal, da jih zdaj ne rabi, ker se ženi. Torej vzem si samo dve svoji knjigi. Dve njegovi knjigi mu bom izročil ob priliki.

Cela ta izmenjava knjig je bila tako priprosta — kolegialna, čisto nemišljena. S tem obupnim zaletom in apelacijo na purgarsko poštenje je g. Lovro pokazal svoj značaj iz vseh strani. Hvala mu! O

kakih spisih ni govora, nikoli se nisem zanimal za te, ker ga predobro poznam brez spisov in na vse njegove spise ne dam nič. Bivšega njegovega knjigovodjo je zgrabil za pričo; a ta priča, moja priča je istočasno zagledala to zmedeno Lovrovino pri nekem sodruhu, ki mu g. Lovro pošilja Naprej za zadnjo potrebo. G. Lovro torej stiska moje knjige kot svojo zasebno lastnino, on bi že rad postal dosleden po tej hudi preobrazbi.

Pozivam g. Lovro Klemenčiča, da se v zadevi knjig izjasni in čim preje prekličie izjavo v svojem in Bernotovem listu „Napreju“.

Dozorelo je, da zapečatimo knjigo o Lovru Klemenčiču in jo uložimo v predal odpadnikov od zatiranega proletarskega razreda. Osebi g. Lovra Klemenčiča pa je pot do sodišča itak uglajena. Če bi pisal jaz članek, bi se podpisal. Dosti!

Reakcionarni parlament.

Končni rezultati volitev iz vseh pokrajin Eshaezije še niso natančni. Vendar se razmerje ne bo znatno spremenilo. Dobili so:

Radikali	140 posl. (prej 106)
samostojni demokr.	22 „ („ 15)
Davidovičevi dem.	37 „ („ 36)
Slov. Ljudska str.	20 „ („ 21)
Radič in hrv. Zajed.	67 „ („ 70)
muslimani	15 „ („ 18)
Nemci	5 „ („ 8)
zemljoradniki	4 „ („ 11)
Samost. km. (Pucelj)	1 „ („ 1)
Džemijet (Turki)	1 „ („ 1)
črnogorski federal.	3 „ („ 0)

Radikali in Pribičevićevi demokrati so povečali število glasov in mandatov, dočim so opozicijske stranke nazadovale. Vlada je zlasti vršila teror v Makedoniji, kjer se nekaterih kandidatnih list sploh ni priznalo. Mandate zaprtih Radičevih poslancev hoče vlada razveljaviti. O tem bo odločal parlament. HRSS vzpričo velikega terorja ni mnogo nazadovala. Vendar bo na njen nadaljnji razvoj slabo vplivalo to, da je prišlo vsled razveljavljenja njenih list v nekaterih okrožjih več mandatov v roke hrvaške buržuazije (Hrv. Zajednice), ki skuša pod vodstvom Trumbića prevzeti hrvaško kmečko gibanje v svoje roke.

Za enkrat ne bomo pisali o možnosti nove vladne kombinacije.

Delavski razred je ostal v celi Jugoslaviji brez delavskega zastopnika. V sedanjem parlamentu ni nobenega komunističnega niti socialističnega poslanca. Število glasov, oddanih za delavsko-kmečko stranko, je v ostali Jugoslaviji še manjše kot pa v Sloveniji. Naloga revolucionarnega proletariata Slovenije je, da prevzame iniciativo za konsolidiranje delavskega gibanja pri nas. Proletariatu so potrebne močne, res bojevno sposobne politične in enotne strokovne organizacije, ako se hoče dvigniti iz današnjega položaja.

In v tem znamenju bomo napeli vse svoje moči. Meščanske stranke triumfirajo nad zmago terorja in korupcije, zavedni delavci in kmetje bomo pa trdovratno in vztrajno delali na utrjenju revolucionarnega gibanja in presenetili buržuazijo ter njene stranke v njihovem triumfu.

Vsaka osvobodilna ideja prodra počasi ali gotovo. Prodrlo in zmagalo bo končno združenje delavcev in kmetov proti kapitalistični gospodi.

In delovno ljudstvo bo zmagalo izven parlamenta.

Strokovni pregled.

Ujedinjenje razrednih strokovnih organizacij.

3. Kako se razvija gibanje za ujedinjenje in za enotnost strokovnega pokreta pri nas.

Ker sem v drugem poglavju precej obširno govoril o gibanju za ujedinjenje in enotnost v mednarodnem obsegu, v tem poglavju ne bo treba ponavljati, ker razvoj gibanja pri nas v SHS je ogledalo razmer v internacionali. Imamo dve grupi: desno amsterdamsko, ki zastopa Glavni Radniški Savez (v Sloveniji Strokovna Ko-

misija), in pa leva grupa, ki jo zastopa CRSOJ (v Sloveniji Zveza neodvisnih strokovnih organizacij, ki pa je od julija 1924 razpuščena). Leva grupa pod Centralnim Radniškim Sindikalnim Odborom Jugoslavije se je izjavila za ujedinjenje in združenje na isti podlagi kot jo je predlagala Rdeča Strokovna Internacionala. Desničarji, amsterdamci, so doslej sicer govorili, da niso proti združenju, delali pa niso za ujedinjenje, pač pa proti ujedinjenju. To je položaj ujedinevalnega pokreta v grobih obrisih. Mislim, da zadenem v črno, če rečem, da se je gibanje za ujedinjenje in združenje zato tako zavlačevalo, ker so se pogajali in ujedinevali samo od zgoraj, samo vodstva, zato zdru-

ženje še ni izvršeno, ker vodstva niso vprašala delavske mase, ki hočejo enotnost, ki hočejo združenja. Proletarske mase morajo stopiti iz rezerve, aktivno poseči v potek združevalnega procesa in enotnost strokovnega pokreta bo na žalost je jezno nekaterih renegetov, zato pa v delavsko-kmečkem razredu kmalu izvršena. Če besede in tudi samo dobra volja ne zadostujejo za izvršitev tega velikega in važnega dela: ujedinjenja, združenja strokovnega pokreta v enotne razredno strokovne organizacije.

Treba je pričeti z delom, z vsakim delom za ujedinjenje. Kdo naj prične? Odkod naj izide iniciativa? Brez dvoma od tam, kjer je center delavskega pokreta.

Centrale strokovnih organizacij so v Beogradu. Vendar je pa moje mnenje, da bi se ne smeli zanašati na centralne instance, temveč da smo mi v Sloveniji poklicani, da damo vzgled in primere ostalim pokrajinam, ker Slovenija je faktični industrijski in torej tudi delavski center. V Sloveniji je po razpustu neodvisnih strokovnih organizacij nastal tudi v drugih ozirih drugačen položaj, ki lahko ujedinevalnemu pokretu koristi, pa tudi škoduje, če bi se ga z napačne strani presojalo in mesto ujedinjenja bi nastal še večji razcep.

Doslej se je o ujedinjenju in združenju samo govorilo. Ker se je poskušalo doseči združenje pri sodarjih, a pogajanja so se vedno brez rezultata končala. Uje-

dinjenje rudarjev se ni izvršilo, ker so namišljene zapreke voditelje desne skupine uporabili kot izgovor. Toda v bodoče namišljene zapreke in tendenciozni izgovori ne bodo več držali.

Železničarji so dokazali, da je ujedinitelj mogoče.

Tudi železničarji so se skoraj celo leto brezplodno trudili napraviti konec razcepjenju in napraviti enotno razredno železničarsko organizacijo. Brez uspeha in brez rezultata so se menjavala pisma med vodstvi, izgledalo je, da je še daleč do združenja. Tu pa so se dvignili železničarji sami in zahtevali od svojih vodstev, da se skličejo konference, na katerih bodo železničarji sami odločevali in sklepali ali je združenje mogoče ali ne. Prva konferenca se je vršila 26. dec. 1924 v Celju, druga 21. jan. 1925 v Ljubljani. Žal, da ni prostora podrobneje pisati o pripravah in poteku tega gibanja med železničarji, ker železničarje bodo morali posnemati delavci drugih strok v njihovem delu za ujedinitelje. Danes na kratko sporočamo samo sklepe konference 21. jan., ki je pokazala, da je združenje ne samo mogoče, temveč tudi iskrena želja vseh razredno zavednih železničarjev. Na tej konferenci je bilo zastopanih 12 samostojnih organizacij. (Pomislite, ena stroka 12 organizacij, to je rekord cepljenja!) Od teh 12 organizacij so razven nacionalnih zvezarjev in prometnih uradnikov vsi pristali na to, da se likvidirajo separatistične, razcepljene železničarske organizacije in osnuje enotna organizacija na sledeči podlagi:

1. Priznava razredni boj in proletarsko solidarnost.

2. Enotna organizacija mora biti strankarsko neodvisna; članom je na pristo dana njihova strankarska organizacija.

3. Organizacijski statut mora biti zgrajen na principu demokracije — da odločuje večina.

4. Internacionalni pripadnosti bo odločal kongres.

Sedež organizacije naj bi bil v Ljubljani, v Mariboru pokrajinsko tajništvo; posamezne kategorije bodo imele svoje sekcije, katerih delokrog se deli s pravilnikom, pravila enotne organizacije naj bodo po mogočnosti enaka s pravili saveza grafičnih delavcev.

Izvolila se je petčlanska komisija, ki ima do 15. februarja izdelati načrt pravil in pravilnikov, katere mora dostaviti vsem železničarskim organizacijam, da se do 15. marca izjavijo. 15. marca pa se vrši konferenca ujedinitelja.

Delegati nacionalnih železničarjev, posebno g. Sovre, so hoteli zavlačevati in odstraniti prvo točko, ki govori o razrednem boju. Ne vemo v kolikor se strinjajo s tem stališčem člani železničarji. Prometniki so se držali seveda tudi rezervirano. A vsi drugi so z navdušenjem pozdravljali sklepe konference, ki je bila prvi korak k resničnemu združenju. Niso premagane še vse težave, še bo treba odstranjevati zapreke, a upeh ne bo izostal, če bodo železničarji sami kontrolirali nastopanje svojih voditeljev. Nobene intrige ne smejo železničarje spraviti več na stranpoti, ki ne vodijo k združenju.

Prijatelji delavskega razreda bodo to delo za ujedinitelje p pozdravljali in podpirali, kapitalisti in razredni renegati pa bodo skušali z vsimi sredstvi združenje preprečiti. O ujedinitelju v Sloveniji, o železničarjih, rudarjih in kovinarjih spregovorimo prihodnjič.

Ali bomo ostali brez strokovne organizacije in neorganizirani?

Vložena pravila za rudarsko strokovno organizacijo je PP Žerjav odklonil po starem avstrijskem zakonu. Demokrati in klerikalci se očitno ne sramujejo vpeljati zakonov, ki so jih napravili v osvojeni Avstriji. Zakaj neki ne imenujejo Jugoslavije „Slovenska Avstrija“, če veljajo še zakoni cesarja Franc Jožefa, in pa zakaj so razveljavili tiste moderne avstrijske zakone, ki so bili ljudstvu (delavcem in kmetom) v prid, ne pa onih reakcionarnih patentov, radi katerih je že Avstrija pred 10 leti veljala za najbolj nazadnjaško državo v Evropi. Žerjavovi in Korošičevi klerikavzarji že vedo. Proti Dunaju se niso borili zato, ker jim klerikalni sistem ni ugajal, ampak zato, ker so hoteli sami priti do korit, kar je v Avstriji bilo težko vspriti velikega števila protežiranih državljanskih razredov iz „Herrenvolka“. No, pa to pravzaprav ne spada sem.

Gre se zato, ali bomo neorganizirani, dokler se režimu ne bo zdelo potrditi nam pravil? Ali naj do tistega časa, kateremu ne vemo niti mej, ostanemo pasivni in nedelavni? Čakanje, pasivnost, indiferentnost so velike napake, zato ne smemo ostati s prekrizanimi rokami, nekaj moramo ukreniti. Kaj? Brezdvomno to, kar bo koristilo celokupnosti, kar bo v korist vsem rudarjem. Česa rudarjem najbolj manjka? Kruha, svobode, pravice, zaščite pred delodajalskimi napadi in šikanami itd. Zakaj tega nimajo? Ker so večinoma neorganizirani, ker so razcepljeni v kolikor so organizirani, torej najbolj potrebujejo rudarji enotne močne razredne strokovne organizacije. Naše delo mora biti torej usmerjeno v smeri: ujedinitelje, združenje razcepljenih strokovnih organizacij v močno enoto. Tega pa ne bomo dosegli, če si ustanovimo zopet svojo čisto strokovno organizacijo. Zato in predvsem zato nastopamo proti novi organizaciji „Delavsko Strokovno Združenje“, ker vidimo v njej novo cepljenje, ki bo ena ovira več pri združenju. Ne spremeni na stvari nič, če „DSZ“ v proglasu govori, da je za združenje, če pa dela razcep.

Ali imamo samo mi, katerim je PPŽ s pomočjo Korošiča razpustil organizacijo, interes združevati se? Ne samo mi. Tudi člani Unije, narodne socialne zveze itd. tudi neorganizirani rudarji trpijo, ker ni močne enotne strokovne organizacije. Interesi vseh rudarjev, interes celokupnega proletarskega razreda zahteva ujedinitelje in zato podrejam vse druge osebne in strankarske interese temu splošnemu interesu in gremo na delo: za ujedinitelje, za enotnost strokovnih organizacij.

Kedaj in kako bomo to združenje izvršili, odvisi precej od uvidenosti voditeljev, še bolj in še več pa od zavednosti mas. Če bo mogoče sporazumno z voditelji, če ne tudi brez njih. Naši pogoji so znani: razredni boj, mednarodna proletarska solidarnost, pristop v rudarsko strokovno internacionalo in pa proletarske demokracije v organizacijah, t. j. večina odloča, manjšina se ima pokoriti.

Socialisti dr. Koruna in profesor Bernota govorijo za združenje, tudi narodni socialisti in mladoklerikalci pišejo za enotnost strokovnih organizacij, če pa smo jih pozvali na delo, so pozrli svoje besede. Tega v bodoče mase, ki vsled razcepa trpijo, ne smejo dopustiti. Kakor je pri železničarjih delo za združenje nastopilo pod pritiskom mas, tako bo tudi pri rudarjih. Rudarji se ne smejo zanašati na voditelje. Sami morajo vzeti delo v roke in izvesti pritisk na svoja vodstva.

(Dalje prihodnjič.)

Strokovni kongres v Angliji.

(Za enotnost strokovnih organizacij.)

V Battersen (Anglija) se je z velikim uspehom končal kongres strokovnih organizacij. Na kongresu je 630 delegatov zastopalo razne strokovne organizacije (nad 600.000 članov). V ospredju dvorane je visela velika Leninova slika. Po izčrpnih diskusijah o položaju delavskega strokovnega gibanja je bila sprejeta resolucija za strokovno delavsko enotnost. Kongres je odobril sklep angleškega strokovnega sveta, da se skliče

svetovni delavski kongres

za upostavo mednarodnega enotnega strokovnega gibanja.

Na kongresu so govorili tudi zastopniki češkoslovaških, francoskih, nemških, ameriških in indijskih strokovnih organizacij.

Torej tudi angleški proletariati se otresa reformizma in skuša okrepiti svetovno delavsko bojno gibanje.

Angleške strokovne organizacije za brezpogojno konferenco ujedinitelja.

„Daily Herald“ piše: „Jutri, 5. februarja se prične v Amsterdamu posvetovanje strokovne internacionale, ki naj odloči o predlogu ruskih strokovnih zvez za združenje z rdečo strokovno internacionalo. Angleška strokovna zveza je delegirala Purcella in Branuleya. Purcell je istočasno predsednik amsterdamske strokovne internacionale. Angleški delegati so prejeli popolnoma določen nalog, da predložijo in izvedejo

brezpogojno konferenco

z ruskimi strokovnimi zvezami.“

Ruske strokovne zveze so namreč poslale amsterdamski internacionali pismo, v katerem predlagajo sklicanje svetovnega kongresa ujedinitelja, ker pa se Amster-

damci temu upirajo, so ruske strokovne zveze nato predložile, da naj se najprej skliče skupna konferenca zastopnikov amsterdamske internacionale in centralnega ruskega strokovnega odbora. Pismo ruskih sodrugov pravi med drugim sledeče:

„To in samo to je naš praktičen predlog vam v danem trenutku. Konferenca si mora postaviti nalogo, da najde sredstva, ki bi omogočila popolno enodušnost. Ta enodušnost je najvažnejši predpogoj za ustvarjenje enotne mednarodne organizacije strokovnih zvez, ki bi obsegala

vse sedaj amsterdamski in rdeči strokovni internacionali priključene organizacije.

Niti ene, niti druge strani naj pri tem koraku ne veže nič drugega kot iskreno stremeljenje po upostavi enotnosti.

Katerikoli predpogoji bi samo motili stvar mednarodne enotnosti.

Če bomo našli na tej konferenci skupno podlago, potem po našem mnenju ni težko, da storimo tudi drugo. Misel mednarodnega združenja strokovnih organizacij vedno bolj napreduje v celi vrsti dežel med delavci, ki se nahajajo v najrazličnejših političnih taborih. To nam daje prepričanje, da more končno praktično napredovati stvar mednarodne združitve.“

Podpisana: Tomski, Dožadov.

Pred ujediniteljem strokovnih organizacij v Franciji.

Zveza rdečih francoskih strokovnih organizacij je poslala reformistični zvezi pismo, v katerem sporoča, da bo če tudi ona sklicati v Parizu svoj kongres iste dni septembra meseca, kot ga sklicuje reformistična zveza. Zato prosi reformistično zvezo, naj ji sporoči natančen datum svojega kongresa. Razen tega prosi reformistično zvezo, da po končanju svojega kongresa rezervira 2 do 3 dneve za skupna posvetovanja obeh kongresov. Zveza rdečih strokovnih organizacij izraža svoje prepričanje, da bodo reformisti sprejeli ujedinitelje, ker ne stavljajo rdeče strokovne organizacije nobenih predpogojev za strokovno enotnost. Istočasno predlagajo naši francoski sodrugi reformistom, da naj se že sedaj vrši seja obeh vodstev v svrhu priprave kongresa ujedinitelja. — Reformisti še niso odgovorili.

Amsterdamski so sprejeli predlog ruskih strokovnih organizacij.

Osrednji odbor amsterdamske strokovne internacionale je sprejel na svojem posvetovanju resolucijo, v kateri pravi, da je amsterdamska internacionala pripravljena prirediti skupno z zastopniki ruskih strokovnih organizacij posebno konferenco o vprašanju enotnosti strokovnega gibanja.

Ta sklep so omogočili predvsem zastopniki angleških in nizozemskih strokovnih društev.

Drugi predlog, da naj bi se pogajanja z rdečo strokovno internacionalo sploh opustila, je bil odklonjen s 13 proti 6 glasovom.

Delavstvu!

Meščanske stranke živijo od laži. Kajti, če bi ljudem govorile resnico, bi morale že davno propasti. Proletariatu pa je potrebna resnica.

Klerikalci so zadnje dni pred volitvami raznesli vest, da sem podkupljen od Žerjava in da sem se zvezel z orjunske demokrati. Tej laži, ki so jo sposobni iznajti samo klerikalci, so celo nasedli nekateri naši somišljeniki kljub temu, da sem že na javnem shodu v Mestnem domu izjavil, da si dam takoj izkopati oči, ako bi se kaj takega izkazalo za resnico. Poklic klerikalcev je, da širijo take podle laži in zato se njim ne čudim. Čudim pa se onim somišljenikom, ki so tej vesti nasedli in jo širili. Niso pa hoteli videti tega, da so se klerikalci nad svezim Fakinovim grobom združili pri mariborskih in celjskih občinskih volitvah z orjunci in proletariatu in ki se bodo jutri zvezo z radikali proti onim istim volivcem, ki so dali 8. febr. s svojimi glasovi svojo zaupnico klerikalcem in PP režimu za njihovo dosedanje rabeljsko delo nad proletariatom. Oni železničarji, ki so nasedli „Slovenčevi“ laži in so 8. febr. glasovali za SLS, so pozabili na to, da sta dala l. 1920 dr. Ko-

rošec in Brejc železničarje streljat, zapirali in jih vrgli v Jugoslaviji 4000 na cesto. Zato železničarski proletariati ne bi mogel glasovati niti za SLS, niti za Narodni Blok in ne bi mogel verjeti bolj tistim, ki so ga bičali doslej in ga bodo še v bodoče, kot pa nam, ki smo izgubili v boju za železničarje in ostali proletariati svojo existenco in svoje zdravje. Ali reakcija je ubila v mnogo delavcih vero in zaupanje v svojo lastno moč. K temu so zlasti prispevali neuspešni boji.

Klerikalci so širili tudi druge laži. Jaz na nje sploh ne odgovorjam, ker so jih klerikalni agenti zadnje dni pred volitvami vrgli v svet z namenom, da premamijo in zbegajo delavce in nalovijo njihove glasove. Kajti klerikalcem je ljubša močna Orjuna kot pa močan proletariati.

Delavski razred preživlja te krizo. Ali to krizo bo prebolel, iz našnjega položaja se bo dvignil, ko se bo zbral okrog svoje bojne politike in enotne strokovne organizacije. Tudi jaz se ne bo dal več izrabljati po eni meščanski stranki sam sebi v škodo in gospodi v korist. Tedaj bo obračunal tako s orjunske kot s klerikalno gospodo in upostavil svojo oblast.

Zdrav, razredno-bojeven element v železničarskem kot tudi v ostalem delavskem gibanju pa pozivam, da obrzloži zločinski namen agitatorov, ki širijo eno ali drugo laž od starih orjuncev ali klerikalcev proti katerimkoli proletarskemu zaupniku in borcu. Kažite jim dejanja demokratičnih in klerikalnih poslancev, pozivajte jih, naj zahtevajo od izvoljenih poslancev, da izvršijo obljubljeno! Le na ta način se bo večina prepričala, da pomoči in rešitve ni niti v eni meščanski stranki, ampak da je osvobojenje delavstva delo delavcev samih.

To je moje prepričanje in zato se niti jaz, niti naša stranka, niti katerikoli razredno-bojevna strokovna zveza ne more nikdar zvezati z nobeno meščansko stranko, torej s fašistovsko-demokratsko prav tako malo kot s klerikalno.

Te izjave ne podajam v pojasnilo niti orjunskega „Jutra“, niti klerikalnemu „Slovenču“, ampak delavstvu.

Makuc Ivan.

Nove žrtve PPŽ terorja.

Zadnji teden voljnega boja so oblasti zaprle sodruga Jakoba Žorgo na denunciacijo novomeških orjuncev, češ da je govoril protidržavno. V Ljutomeru so zaprli s. Deutschbauerja in ga odvedu v mariborske zapore. V Mariboru so obtoženi radi agitacije štiri sodrugi po zakonu o zaščiti države.

S. Frica so izpustili iz celjskih zaporov tako, da je prišel ponoči domov in da ga ni mogel pozdraviti tihoveljski proletariati. S. Fric se nahaja s svojo družino v veliki bedi.

Zbirajte za žrtve reakcije!

Moralna stran Mekinevega procesa.

Dne 24. januarja se je vršila v Ljubljani pred senatom kazenska razprava proti znanemu orjunašu Mekinecu. Ne, to ni bila razprava proti orjunašu Mekinecu, temveč razprava proti „Orjunci“. Pa pravzaprav tudi proti „Orjunci“ ne, temveč proti današnjemu desperatnemu kapitalističnemu redu, ki ne more več izhajati proti vstajajočemu delavstvu brez posebnega nasilnega aparata, kateri se drugod imenuje „fašizem“ in pri nas „orjunaštvo“. Mekinec, oziroma „Orjuna“, ali pravzaprav današnji kapitalistični red je bil pred tem senatom obsojen na šest mesecev težke ječe, poostrene s enim postom na mesec in na povrnitev škode za razbite mobilje dr. Lemežu v znesku 17.000 Din. Kazen je pravzaprav čisto postranskega pomena in mi smo se pravzaprav zelo čudili, da je bil Mekinec obsojen, zakaj, kako more današnji družabni red samega sebe obsojiti za svoje lastne zločine? Toda razprava sama nam je bila velicpoučna šola in kaka škoda, kaka škoda, da je niso bili deležni vsaj vsi proletarci v Sloveniji. Da so jo

videli, bi jim nikdo več ne iztrgal vere iz srca, da je zmaga naša in da ta zmaga ni več daleč.

Kakšne misli so nas prešinjale, ko smo gledali to bedno razpravo? O, stopilo nam je pred oči toliko stotin razprav, pri katerih so sedeli na zatožnih klopih naši sodrugi in jih branili naši zagovorniki in nehote smo pomislili na ogromno razliko med tistimi razpravami na eni in to na drugi strani. Tam so stali pred sodniki junaki samozavestni zidarji nove družabne in kulturne zgradbe, pripravljeni ne samo na obsodbo temveč tudi na novo delo — tu človek, ki je bil, kakor je rekel predsednik sramečljivo, večkrat že kaznovan „radi tegaintega“, brez poguma in brez samozavesti. Tam so prosti delavci razvijali s preroškimi vizijami nove vzore človeške družbe — tu „Orjuna“ molči in se zadovoljuje s t. m. da z laznjivimi fintami

brani hudo delstvo. Tam je bila vsaka razprava nova mogočna agitacija za delavske ideale — tu orodje brez vere, stremeče samo za tem, da prikrije svoje lopovske čine in da ne provocira še kakega novega odkritja „tegaintega“.

V času, ko se zbira v proletarjskih organizacijah samo najčistejše, najzavrednejše, najbolj požrtvovalno, organizira buržuazija v fašizmu elemente, ki so bili predkaznovani „radi tegaintega“. Proletarci, spomnite se na kupljeno orodje, ki je ubilo v Italiji poslanca Matteottija in v Švici sodruga Vorovskega!

Kaka revščina je bila to, poslušati advokata Knašiča. In ta Knašič je šef velikega demokratskega časopisa, ki daje naši kapitalistični buržuaziji politično, gospodarsko, kulturno in moralno smer. In ta advokat je eden glavnih inspiratorjev in sotrudnikov „Orjuna“, kakor je sam

priznal. Čujte, kako meni ta lepi advokat. On je pediral približno tako-le:

— Dobro, sodnija mora ščititi razbojništvo in vlom v mirno in sveto družinsko stanovanje ljubljanskega prebivalca, toda ta zaščita ne sme iti tako daleč, da bi ščitila tudi nedotakljivost stanovanja komunisti, ki so zločinci, če tudi se jim zločinov po zakonu ne da dokazati.

O, to so lepe teorije! Svetost družinskega stanovanja mora zakon ščititi, toda samo buržuju, ne delavcu in ne delavskemu voditelju. O, tega pač ni bilo treba tako jasno povedati, to smo že zdavnaj izvedeli in okusili. In tega tudi ne bomo pozabili!

Nad vse zanimivo je bilo dokazovanje, da M-kinc ni bil v Lemeževem stanovanju. Čujte uganko:

Desetorica orjunciev se odcepi od spreveda in hiti v Lemežovo stanovanje. Polcija hiti za njimi, se postavi na vrata in

brani razjarjeni množici v hišo. Med tem opravljajo orjunci svoje čedne posle v Lemeževem stanovanju, kar traja največ deset minut. Po teh desetih minutah se orjunci vračajo po istih vratih, ki jih straži policija in policaji ne vidijo nobenega orjunca, ne aretirajo nobenega in se ne zanimajo zato, kaj so orjunci delali v hiši, kjer stanuje Milan Lemež.

Čudno, kaj, sodrugi?!

In vendar je moral ta lepi red obsoditi samega sebe. Gospod državni pravdnik je pediral za obsodbo. Ni mogel drugače in to je krah sistema.

Seveda: če bi bil Mekine komunist in napravil to pri dr. Žerjavu, bi bil obsojen mesto na šest mesecev — na šest let.

To je razredna jusica.

Internacionalni pregled.

Svetovni pregled.

V aredišču svetovne politike stoji unija sovjetskih republik. Angleška buržuazija organizira pod vodstvom konzervativcev svetovno fronto proti sovjetski uniji. Ali nasprotstva med poedinimi imperialističnimi državami so prevelika, da bi se dalo ustvariti to fronto. Japonska in Amerika sta padli v hrbet angleški buržuaziji. Sovjetska unija odbija buržuazijo — ofenzivno.

Francija pritiska na Nemčijo, da se še bolj razoroži. Amerika pritiska „francoskega zaveznika“, da ji plača svoje dolgov. Avstrija se nikakor ne da „ozdraviti“ (sanirati), brezposelnost in spletna kriza v industriji narašča. Mučna kriza Mussolinijevega režima gre dalje. Fašistiški teror divja. Meščanska opozicija s socialpatrioti žanje uspehe le v frazah; fašizem bo premagal le bojevni proletarijat, ki se krepi.

Vse države se oborožujejo.

V drugi socialpatriotski internacionali poka. Medsebojna nasprotstva se postrujejo. Proletariat polagoma spoznava, da II. internacionala nikdar ne bo povedla v osvobodjenje, ker II. internacionala je dosledna zaveznicna reakcije.

Kongres francoske komunistične stranke je dokazal ojačenje te stranke v ti-

pični deželi anarho-sindikalističnih, malo-meščanskih tradicij.

Kapitalistični svet se zviha v hudih krčih. — Osvobodilni boj zatiranih napreduje.

Konec kongresa francoske komunistične stranke.

26. januarja se je končal štiridnevni kongres francoske komunistične stranke. O kongresu smo poročali nekaj že v zadnji številki.

Po končni debati o poročilu je ugotovil Sellier, da se je stranka nrdila, da je po končanju frakcijskih bojev nastopilo sodružno kolektivno delo. Susanne Girault je poročala o bližnjih nalogah stranke: razkrinkavanje „levega“ vladnega bloka s socialpatrioti vred, zblizanje delavcev in kmetov, utrditi organizacijo zlasti v Parizu in severni Franciji. Treint je ugotovil, da je francoska stranka likvidirala trockizem in da prehaja sedaj na osvoboditev množic. Vodstvo stranke obstoji iz spojitve dveh struj, od katerih predstavlja Semard in Girault najradikalnejši prelom s socialpatriotskimi tradicijami, Chachin in Sellier pa organsko kontinuiteto stranke.

Nato se je razpravljalo natančno, pod kakšnimi pogoji gre stranka v bližnje ob-

činske volitve. Kandidiralo so bo poleg komunistov tudi somišljenike. Pri ožjih volitvah je iti skupaj z opozicijskimi socialisti.

Pri strokovnem vprašanju se je sklenilo, da se pripravi za mesec september kongres ujedinjenja strokovnih organizacij.

Za razširjenje tiska se ustanovi povsod „skupine prijateljev „L' Humanite“ (to je centralno strankino glasilo).

V nov centralni odbor so bili med drugimi enoglasno izvoljeni: Semard, Susanne Girault, Treinte, Sellier, Chachin, Doriot, Maranne, Vaillant-Contourier, Ramand Jean, Andre Marty, Midol.

Razkrinkan voditelj nemške socialne demokracije.

V Nemčiji je v zadnjem času komunistična stranka razkrila polno korupcijskih afer, v katere so bili vpleteni tudi socialpatrioti. Socialpatrioti so seveda hoteli vso stvar prikriti. Ali ni se jim posrečilo. Dokazalo se je, da je dobil socialdemokratski poslanec in eden od voditeljev nemške socialne demokracije Bauer od veleindustrialeev okrog dve milijardi mark podkupnine. Ko socialpatrioti te sramote niso mogli več prikriti, so pozvali Bauerja, naj odloži svoj poslanski

mandat. Bauer je to tudi storil. Ali ostal je še vedno član stranke. To je nov dokaz, da je nemška socialna demokracija korumpirana, kupljena stranka nemške buržuazije.

Nič boljši niso Korunovi socialpatrioti, ki so dobivali mastne vsote od Žerjava za agitacijo v teh volitvah. Tudi Korunovi „socialisti“ so le kupljenci naše centralistične buržuazije.

Rusko gospodarstvo v I. 1924.

Zemlja je temelj za obstoj ruske delkmečke države. L. 1922 je bilo obdelane zemlje 58.7 milij., l. 1923 70 mil. in l. 1924 76 mil. desetatin. Pridelovane sladkorne pese se je dvignilo v l. 1924 za 42 %, lanu za 25, bombaža za 134 %. Število konj je naraslo od 20.3 na 22.2 milij., svinj od 9.1 na 16.8 milijonov.

Finančna reforma je izvedena in pomeni za ruske kmete zmanjšanje davkov za 80 mil. rubljev. Uredilo se je razmerje cen za poljedelske in industr. proizvode.

Veleindustrija se je dvignila za 30 %. Produkcija je znašala 1.5 milijard predvojnih rubljev (1 rubelj = 2.40 starih avkron). Produkcija litega železa je znašala 40.4 mil. pudov, jekla 60, premoga 860 (za 200 milij. več kot l. 1923), petroleja 315. Utrdilo se je močno združništvo.

Dopisi iz del.-kmečke Slovenije.

Pismo iz Francije.

V št. 4. „Delavsko-kmetškega lista“ sem čital dopis iz Hrastnika. Ne morem si kaj, da ne bi odgovoril nekaj vrstic tistemu g. Babič Alojziju, nadpazniku in priganjaču izmozganih rudarskih okostnjakov. Čital sem, da je dotični gospod izustil besede v znamenju alkohola, da Delavske domove v plamen mnogo Fakinov naj bo sojenih v svoj plen. In dalje: „Ako kdo kedaj kakšnega Orjunaša ustrelji, poiščem jšh pet in jih ustrelim.“ G. Babič jaz Vas prav dobro poznam in tudi Vi mene. Svetujem Vam, da Vi boste malo streljali proletarce. Bodite zadovoljni, da Vas proletarijat živi in gara za Vas. Kakor se nam zdi, boste še mirno hodili, kakor ste že bili. Ali se spominjate, kaj je bilo od leta 1919 do leta 1922, svet se suče, kakor tudi koleša.

Rudarjem pa svetujem, naj se jim odprejo oči in obračunajo z lenuhi, ki jim sesajo kri. Za enkrat zadostuje.

Pošiljam pozdrave Vam proletarcem v „domovino“ rudar iz Francije, katerega dobro poznate.

L. zovik.

Na svečnic smo imeli pri nas jako zanimiv volilen shod. Sklicali so ga socialisti, potem pa so, prezaposleni z važnejšimi opravki, pozabili na nas uboge bizoviške delavce in kmete in niso poslali govornika; še sklicatelj se ni prikazal ob določenem uri. V gostilni se je zbralo dobršno število domačinov, eno mizo so kompaktno zasedli klerikalci. Ker shoda nihče ni otvoril, so postali zborovalci nestrpni. Prišli pa so trije naši sodrugi iz Ljubljane in s. Hlebec, ki je bil med njimi, je predložil, da oni v imenu delavsko-kmečkega republikanskega bloka razložijo, za kakšne cilje se ta blok bori. Klerikalci so s pametnejši skušali onemogočiti njegov govor, pametnejši možje med njimi pa so s-

zavzeli za govornika. S. Hlebec je razložil, na kakšen nasilen način vlada srbska buržuazija nad narodi Jugoslavije, razložil je pa tudi, kakšno izdajalsko vlogo so odigrali klerikalci s tem, da so tri mesece obljubami in frazami o redu in zakonitosti krotili tlačene delavce in kmete Jugoslavije in tako pripravljali teren za povratek reakcije PP. Zagrizeni pristaši Korošča so ga motili z medklici, toda večina zborovalcev je z zanimanjem sledila in pritrjevala njegovim izvajanjem. Ostala dva govornika sta naglasila, kako nesmišeln je komedijski boj buržuazne opozicije proti režimu.

Zavoljo oborožene meči, s katero razpolaga Pašič, so sporazumaški ministri zleteli z mehkih sedežev. Samo ena opozicija bo uspešna, samo en boj drži: opozicija delavcev in kmetov in tlačeni narodov Jugoslavije, opozicija, v kateri bo slovenski narod podal roko brezpravnim masam makedonskega, albanskega, nemškega, madžarskega, hrvatskega naroda in delavcem in kmetom Srbije. Ne z domačo buržuazijo, ampak s tlačeni sosednjih narodov je treba poiskati borbenega spoznava. — Shod je bil lepa manifestacija za delavsko-kmečki republikanski blok. Tudi klerikalni kmetje so podvomili o pravičnosti politike, ki jo vodi gospod Korošec in rekli so: to pot bomo še volili klerikalce; če pa ne bodo nič opravili, potem se bomo zanesli samo na svojo lastno moč — na lastne mišice.

Jeseniški dopis.

Sledeč vzgledu italijanskega fašizma, je delavskemu razredu naklonjeni jugofašizem tudi nas osrečil z razpustom na razredne strok. organizacije na Jesenicah. Kdor je zasledoval teroristični pohod italijanskega fašizma pred dvema leti, ta gotovo razpustom organizacije preneha, ker v dobi kapitalistične ofenzive

s pomočjo fašizma prihaja to zlo za proletarjski razred samo ob sebi brez vsakih iznenadenj.

V koliko pa se razpust strokovnih organizacij ujema z zakonitostjo, je vprašanje za sé, če primerjamo, da se oblast poslužuje na eni strani starega avstrijskega društvenega zakona iz leta 1867, med tem ko na drugi strani tepta svoj lastni osnovni zakon t. j. §§ 35 in 126 zakona o zaščiti delavcev iz leta 1922.

Po vsem preganjanju razredno organiziranih delavcev in zaupnikov v Trbovljah in Jesenicah nas utrjuje v prepričanju, da zakon o zaščiti delavcev ne velja za jugoslovanske delavce, ki stojijo v boju za svojo eksistenco, temveč za delavske izkoriščevalce vseh narodnosti, včlanjene pri Zvezi industrijev, katera organizacija uživa neovirano svobodo pri izkoriščanju industrijskega delavstva. Zato pa označuje sedanji režim razredne strokovne organizacije, katere stremijo za zboljšanjem delavnih in življenjskih pogojev v prid delavstvu, za boljše, delavce pa za proti državne elemente, katere je spraviti na varno v zapore.

Ko smo se nahajali pred volitvami v narodno skupščino, so nas pridno obiskovali razni zastopniki kapitalizma in nam obljubljali vse, da nas ociganijo za glasove in moč, s katero nas bodo po volitvah tlačili k tlom in izkoriščali še nadalje. Skoro bi človek ne verjel, da bo dr. Žerjav, eden glavnih reakcionarjev v Sloveniji, imel drzno čelo žerjaviti v industrijskem kraju, kot so Jesenice.

Na žalost moramo ugotoviti, da je med industrijskim delavstvom še mnogo nezavednih in precejšnje število neznačajnih, ki se uplašijo in uklonijo pred vsakim reakcionarnim vetrom in rajši žrtvujejo sebe, svoje in svoje sodelavce kapitalističnemu molohu v žrelo.

Logično je, da dokler bo delavec omaloževal samega sebe in povzdigoval

ki na račun delavskih žuljev živijo v razkošju in izobilici, do tega časa se tudi delavec kakor tudi kmet ne bosta osvobodila iz kapitalističnih krempljev.

Upamo pa, da bo pa prišel čas, ko bodo vsi oni delavci in kmetje, ki danes nasprotujejo svojim lastnim interesom z glasovanjem za kapitalistične zaostopnike, spoznali svoje zmote in takrat bo za naše skupne krvose prišla ura zaslužene osvete. Savčan.

Kropa.

Izkoriščanje žen pri žebjarjski zadrugi v Kropi.

Kakor se čita v Delavsko-kmečkem listu o izkoriščanju žen v kapitalističnih podjetjih sploh, tako in še hujše izkoriščanje je tudi pri nas. Delavci, kakor tudi delavke izjemoma par slučajev imajo akordno delo in izdelujejo ene in iste izdelke.

Plače pri teh izdelkih so take, da priden delavec (moški) zasluži dnevno od 30 do 40 Din. Kaj pa slabotne ženske? Te so pa tako prikrajšane, da kljub temu, ako bi ji bilo mogoče narediti tisto višino izdelkov kot moškemu zasluži vseeno od 10 do 12 Din manj dnevno. Naredita se je že večkrat prošnja na vodstvo zadruga, naj se pripozna pri teh izdelkih tista akordna plača kakor moškim, ali na vse te mile prošnje se jim ni ugodilo. Iz tega se seveda sledilo zabavljanje in upravičena kritika, kar so si pa g. pristni klerikalci, na čelu jim gospod župnik, ki je predsednik nadzorstva, tudi znali pomagati. Nabili so odlok na zadržno skladišče, da kdor bo še zabavljaj nad poslovanjem zadruga, da dobi knjižico in gre s trebihom za kruhom. In tako mora uboga žena-delavka prenašati vso to vnebovpijočo krivico, ki se jim godi, čeprav je skoraj polovica žensk tudi članice zadruga.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje. Odgovorni urednik Josip Pezdir, sedlar.